

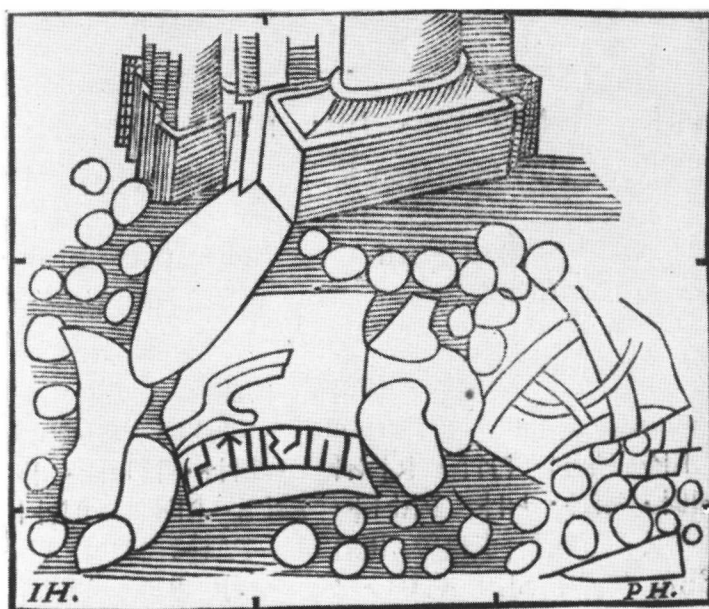

Fig. 14. U 928. Uppsala domkyrka. Efter B 424.

Träsnittet i B 424 har **stir** ---. Peringskiöld antager, väl snarast med stöd av Bureus, att här har stått namnet **stirbiurn** *Styrbiurn*. Detta är naturligtvis synnerligen ovisst. Endast de tre första runorna äro gemensamma för de båda läsningarna. Detta **sti** kan vara en rest av ordet *risti*.

929. Uppsala, Domkyrkan.

Litteratur: B 420, L 106. J. Bureus, F a 6 s. 152 n:r 265 (Bureus' egen uppteckning), F a 10: 2 n:r 58 c, F a 5 n:r 411, F a 1 s. 93; J. Schefferus, Upsalia (1666), s. 202 f., 205 f.; J. Peringskiöld, Monumenta Ullerakerensia (1719), s. 44 f.; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 1, s. 29, 2, s. 176; E. J. Biörner, Epistola responsoria (1726), s. 33

Avbildningar: Bureus, teckning (F a 10: 2 n:r 58 C), kopparstick (F f 6 n:r 213); osign. träsnitt i Peringskiöld a. a. och B 420.

Runstenen fanns enligt Bureus »I Domkyrkian vnder en Pelaremur nordan högaltaret» (F a 6), »I Vpsala Domkyrkia i gången nor om hogaltaret» (F a 10: 2), »Nordan för Högkoren vnder Pelaren» (F a 5). — Schefferus meddelar följande: »Tertium monumentum proxime abest a priori [= U 923]. Situm est ad parietem lateritium, quo sacellum alterum a Gustaviano secernitur a templo, eoque ita est contectum, ut ipsius pauca tantum legi queant vocabula.» — Peringskiöld: »Än i Vpsala Domkyrkia, på Norre sidan om Hög-Choret, vnder pelaren, emellan Polniska Drottningens och Sturarnes graf» (B 420 och L 106: »I Domkyrkan på Norra sidan»). Endast en mindre del av ristningen var synlig.

Det på teckningen i *Bautil* synliga stycket har varit ung. 1,50 m. i längd, 0,50 m. i bredd.

Inskrift (enligt B 420, med det inom [] tillagt efter Bureus):

[hiak]₅r lit·rita₁₀ stan + if... if... [nar]₂₀

hiakr let retta stein æ[fti]_R...

»hiakr lät resa stenen efter...»

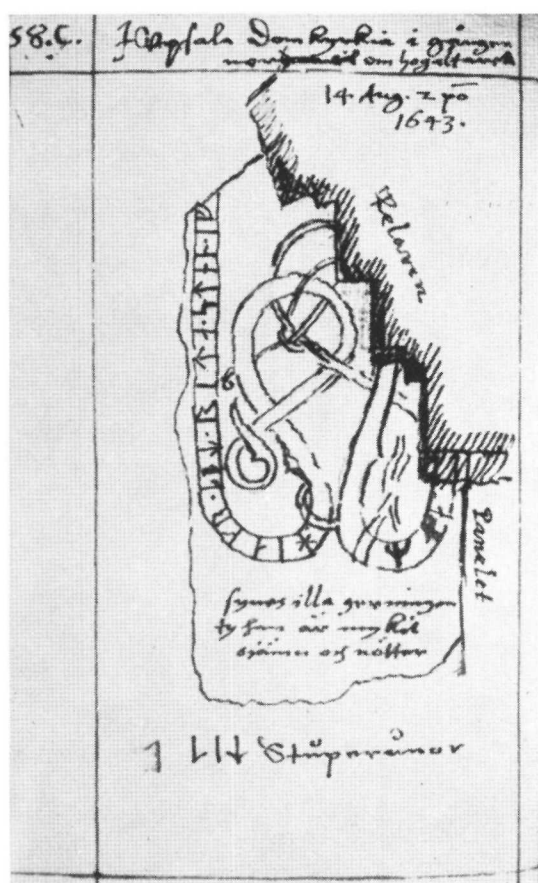

Fig. 15. U 929. Uppsala domkyrka.
Efter teckning av Bureus.

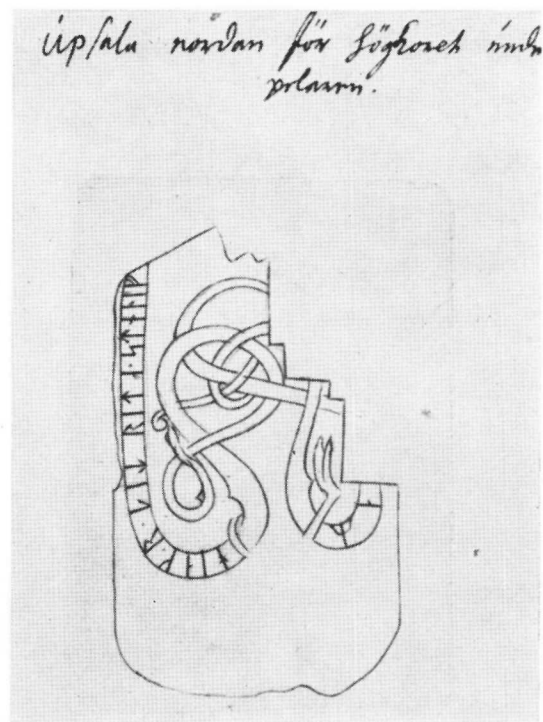

Fig. 16. U 929. Uppsala domkyrka.
Efter kopparstick av Bureus.

Till läsningen: Bureus, som har gjort sin teckning den 14 aug. 1643, har antecknat om stenen: »synes illa gurningen, ty han är mycket ojämn och nötter». Hans läsning lyder (efter F a 10:2): **hiakr · lit · rita · sten · if ... nar.** 6—8 **lit** äro stuprunor. Bureus förmodar, att 21—23 **nar** är en rest av ordet **runar**. — Schefferus: **hiakr + lit + resa + sten + eft + ...** »Postremum verbum puto esse mutilum, quanquam sint ex monumentis antiquis, quæ sic habeant, pro *eftir* ... Ceterum quis ille fuerit, qui curavit erigi, vel in cuius erectum sit memoriam, docet verbum *Hiakr*. Quod quale sit, non equidem invenio. Reliqua litterarum vel occupata muro, vel deleta vetustate.»

Fig. 17. U 929. Uppsala domkyrka. Efter B 420.

Runorna 19—20 **if** finnas endast på Hadorphs träsnitt (B 420). En jämförelse med Bureus' teckning ger vid handen, att de snarast böra ha stått i början av runslingan. **hiakr** har i så fall endast varit slutet av ett namn, som har bestått av flera runor.

930. Uppsala, Domkyrkan.

Litteratur: J. Bureus, F f 6 n:r 211 B; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 2, s. 175.

Avbildning: Bureus, kopparstick (F f 6 n:r 211 B).

På ett av Bureus' kopparstick finnes ett litet runstensfragment från Uppsala domkyrka, endast ungefär hälften så stort som U 928. Det finnes icke omtalat i någon annan källa (Celsius' omnämmande utgör endast en avskrift), och dess läge i kyrkan är okänt.

Inskrift:

...·uks...

931. Uppsala, Domkyrkan.

Pl. 4.

Litteratur: B 418, L 108, D 1:270. J. Peringskiöld, Monumenta Ullerakerensia (1719), s. 46; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 1, s. 31; P. J. Lindal, Runstenarne i Upsala (1881), s. 5 f.; O. v. Friesen, Runstensundersökningar i Upsala län 1898 (hs i ATA), Anteckningar (UUB).

Äldre avbildningar: J. Bureus, kopparstick (F f 6 n:r 216); P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiöld a. a. och B 418); Dybeck a. a.; P. J. Lindal a. a. foto; O. v. Friesen foto (ATA, UUB).

Av denna runsten finnes ett kopparstick i Bureus' samling (F f 6), varav framgår, att den har varit känd av honom, ehuru inskriften icke finnes upptagen i hans samlingar. Enligt Peringskiöld låg den »På Nordost sidan om Domkyrkian, vnder en af the yttra murpelarna» (B 418: »Norra sidan på Domkyrkan»; L 108: »I Domkyrkan, under en pelare»). Stenen fanns sålunda på utsidan av Domkyrkan, delvis dold under en av pelarna i nordöst. Troligen är det samma sten, som Schefferus omnämner på följande sätt: »Sequitur monumentum aliud, sub basi quadam, qua murus Chori sustinetur, versus septentrionem.» Schefferus har omedelbart förut omtalat U 932, också den liggande på yttre sidan av kyrkväggen. Inskriften uppger Schefferus vara: **hiakr·lit·riti·sten·iftr**.... Här har tydligen någon förväxling skett med U 928, vars inskrift Schefferus sålunda återger två gånger, ehuru på något olika sätt. Detta har redan Celsius påpekat: »an ex Uno Duos lapides facit Schefferus?»

Det är huvudsakligen nedre hälften av ristningen, som finnes bevarat på träsnittet B 418. Höjd ung. 1,70 m., bredd 1,40 m. Ristningen har sannolikt varit mycket nött och inskriften därför svårläst. O. Celsius anmärker om Peringskiölds läsning: »nihil incertius quam ita legendum esse».

År 1866 tillvaratogs vid reparation av Domkyrkans yttre grund fyra större runstensfragment. Ett av dessa förete så stora likheter i ornamentiken med B 418, att man knappast kan betvivla, att det är fråga om samma runsten. Om fyndplatsen vet man ingenting närmare än att den har varit »i domkyrkans grundmur». Fragmentet utgör övre högra delen av runstenen, alltså i huvudsak den del, som på 1600-talet var dold under pelaren. Men ett brett parti nedtill har fragmentet gemensamt med teckningen från 1600-talet, och överensstämmelserna äro här otvetydiga. Stenen har sålunda blivit stympad någon gång på 1700- eller 1800-talet, därigenom att de utskjutande delarna t. v. och nedtill blivit borthuggna.

Fragmentet uppställdes år 1866 i Engelska parken, flyttades år 1898 till Linneanums trädgård och år 1921 till sin nuvarande plats, på planen utmed Domkyrkans norra sida (se närmare nedan U 933). Av de runstenar, som här stå resta, är det den tredje i ordningen från V.